

19-28.XI 2020.
SUSRETI СУСРЕТИ
XXXVII
ПОЗОРИШТА/POZORIŠTA/KAZALIŠTA
BRČKO DISTRIKT BiH БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ

BILTEN
БИЛТЕН

Pozorište i mi: nastanak teatra, položaj glumca, nestanak čovjeka!

www.susreti.ba - facebook.com/susreti

VAŽNIJI TELEFONI U BRČKOM

Dom kulture	216-511, 233-820, 212-803	Umjetnička galerija	211-738
Omladinski centar Brčko	218-524	Autobuska stanica	360-125
Vlada Brčko distrikta	216-011, 216-093	Željeznička stanica	360-116, 360-118
Redakcija Biltena Susreta	216-775, 211-738	Hotel "Grand Posavina"	220-111
Biblioteka / Knjižnica	212-709	Hotel "Jelena"	232-850, 217-079
Dom zdravlja	217-422	Hotel "Evropa"	301-244, 301-386
Policija Distrikta	122, 216-855	Hotel "Park"	211-051
Hitna pomoć	124, 215-001	Motel "Antunović"	216-031
Vatrogasci	123	Motel "Vila Cicibela"	231 810
Tačno / točno vrijeme	125	PTT Brčko - informacije	1185
Telegraf	1202	Taksi	211-740

REDAKCIJA BILTENA XXXVII SUSRETA POZORIŠTA / KAZALIŠTA BIH

Glavni i odgovorni urednik: Jakov Amidžić;

Urednik: Almir Zalihić; Tehnički urednik: Igor Jeremić; Fotograf: Dejan Đurković;

Članovi redakcije: Sanita Jerković Ibrahimović, Miljana Đurđević, Alma Kajević, Slobodanka Ristanić,

Suvad Alagić, Ivana Pirić, Duško Radovanović, Dejana Krstić, Anđelka Đurić, Kristijan Bilić,

Predrag Nešović, Danijela Regoje, Mladen Bičanić, Srdjan Vukadinović.

Izdavač: Vlada Brčko distrikta BiH – Odjel/ Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu;

Za izdavača: Pero Gudeljević

Štampa: "Gama" Brčko;

Tiraž: 1000 primjeraka

ČETVOROTOMNA ANTOLOGIJA JUŽNOSLOVENSKE DRAME SUSRETA POZORIŠTA / KAZALIŠTA

Pišu: Srdjan Vukadinović i Jakov Amidžić

Opredjeljujuća vrijednost Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom i specifičnost izražajnih kazališnih sredstava predstavlja dramski tekst. Na taj način se na jednoj strani želi popularisati i afirmisati domaća drama i domaći pisac u užem smislu, a u širem cjelokupni južnoslovenski dramski spisateljski opus. Dramski tekstovi koji su izvedeni na festivalskoj pozornici u Brčkom od 1974-1991, odnosno 2002 – 2019. godine, konstituišu svojevrsni vidljivi interkulturalni i intertekstualni dijalog koji je posvećen teatru i dramском spisateljstvu.

Budući da su 2019. godine objavljeni dramski tekstovi koji su bili pobjednici Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom od 2002-2018. godine, u 2020. godini se objavljaju i pobjednički dramski tekstovi od 1974-1991. godine, sa čime se kompletira dramski spisateljski opus najznačajnijih dramskih festivalskih tekstova.

Na taj način dramski pisac na Susretima pozorišta/kazališta zauzima posebno mjesto u strukturi i predstave, a i festivalskog zbivanja.

U prvotnom, osamnaestogodišnjem trajanju (1974-1991) Susreta nagradu je odnijelo šesnaest drama koje su

nastale iz pera četrnaest dramskih pisaca. Dramski pisac Dušan Kovačević je tri puta u naznačenom razdoblju dobijao nagradu za najbolji dramski tekst. Dvije godine (1974 i 1975) nagrada za dramski tekst nije dodijeljena ni jednom autoru, jer su stručni žiriji smatrali da pomenutih godina nijedan tekst ne zavređuje da dobije tu nagradu. Sto u krajnjem može značiti i određenu početnu ozbiljnost u konstituisanju kriterijuma da se pisac tretira kao važan segment festivalskog čina.

Izdanje "Antologija južnoslovenske drame Susreta pozorišta/kazališta" obuhvata četiri toma u kojima su uvr-

šteni pobjednički festivalski dramski tekstovi u razdoblju od 1974-1991. godine. Svi živi autori, kao i nasljednici autorskih prava objavljenih dramskih tekstova su dali sa-glasnost da se konkretne drame nađu u pomenutoj Antologiji.

U prvi tom su uvršteni dramski tekstovi: „Hodža strah“ (Derviš Sušić), „Bundžije“ (Miroslav Jančić), „Omer – paša Latas“ (Duško Andić) i „Nije čovjek ko ne umre“ (Velimir Stojanović).

Dramski tekstovi koji su ušli u drugi tom Antologije su: „Generalijum“ (Alija Isaković), „Lijepa Vida“ (Rudi Šelig), „Let u mjestu“ (Goran Stefanovski) i „Hrvatski Faust“ (Slobodan Šnajder).

Po četiri drame čine i treći i četvrti tom Antologije.

Dramski tekstovi koji su ušli u treći tom su: „Balkanski špijun“ (Dušan Kovačević), „Neprijatno interesovanje“ (Miodrag Žalica), „Anera“ (Ivo Brešan) i „Putujuće pozorište Šopalović“ (Lubomir Simović).

Cetvrti tom Antologije čine drame: „Klaustrofobična komedija“ (Dušan Kovačević), „Mrešćenje šarana“ (Aleksandar Popović), „Profesionalac“ (Dušan Kovačević) i „Bašeskija, san o Sarajevu“ (Darko Lukić).

Ako se period od osamnaest organizovanih Susreta pozorišta/kazališta (1974-1991) posmatra kao jedna cjelina, podijeljena po periodima, od kojih je jedan period jedan tom Antologije, zapažaju se određene dramološke zakonomjernosti kada su u pitanju nagrađeni pisci čije se drame objavljaju.

U prvom razdoblju se da primjetiti da su nagradu u četiri godine odnijela četiri BH pisca (Derviš Sušić, Miroslav Jančić, Duško Andić i Velimir Stojanović), koji su i životom i radom bili vezani za Bosnu i Hercegovinu.

Drugo razdoblje obilježava nagrada samo jednom au-

toru iz BiH (Alija Isaković), dok su u tom kvartalu nagrade za tekst na Susretima dodijeljene piscima iz drugih ambijenata južnoslovenskog prostora (Rudi Šelig, Goran Stefanovski i Slobodan Šnajder).

Što se dalje ide u pojedina razdoblja (treće i četvrto) zapaža se da su samo dva autora (Miodrag Žalica i Darko Lukić), koji su vezani za BiH dobili nagrade. Tako su u trećem razdoblju pored Žalice laureati bili Dušan Kovačević, Ivo Brešan i Lubomir Simović. U onom poslednjem, četvrtom, razdoblju pored Lukića nagrađeni su Dušan Kovačević (dva puta) i Aleksandar Popović.

Navedeni pokazatelji su znak da su Susreti pozorišta / kazališta u Brčkom, na jednoj strani, bili sve više zanimljiviji i interesantniji piscima iz južnoslovenskog regiona, a na drugoj strani, da je Festival iz razdoblja u razdoblje dobijao konstantno na kvalitetu.

Svi objavljeni dramski tekstovi u četvorotomnoj „Antologiji južnoslovenske drame Susreta pozorišta/kazališta“ pokazuju da bez prave domaće drame, a to je u trećiranom vremenskom razdoblju bilo cijelokupno dramsko spisateljstvo sa onoga što se zove južnoslovenski kulturno-istorijski prostor, nije moguće uspostaviti jedan kontinuirani i interakcijski odnos sa masovnim gledalištem.

Antologiski objavljeni dramski tekstovi i izražen interes čitalaca, odnosno gledalaca za domaći iliti južnoslovenski dramski tekst najrečitije govore u prilog činjenici koliko jedan teatar može da egzistira u broju repriza predstave rađene po ovim djelima, kao i koliko može opstati u ambijentu koji je pravo izvorište domaće drame.

Сценографија мора бити дио представе и комуницирати са публиком

Razgovarala Dejana Krstić

Представу „Арзамас“ у извођењу Звездара театра из Београда, рађену по истоименом роману Иване Димић прати и одлична сценографија, а како је текао процес њеног настанка, појаснила је сценограф Нера Вуловић.

Како изгледа процес настанка једне сценографије?

Свака сценографија почиње од текста. Приликом првог читања драмског текста стварају се слике у глави, емоције и интимне представе атмосфере простора у коме се радња дешава. Након тога следи разговор са режисером о идејама за представу, концепту саме представе, ликовима, психологији комада и

стилу игре. Кроз даље истраживање и у договору са режисером долази се до ликовног решења, визуелних референци, израде скица или макете. У тој фази битна је сарадња и са костимографом који заједно са сценографом учествује у стварању визуелног идентитета представе. Када су ликовне скице и решење усвојене, приступа се техничкој разради сценогра-

фије, расцртавању и почиње са радом у радионици. Тренутак када готова сценографија долази на сцену је техничка проба на којој се провјерава да ли све функционише како је предвиђено. Слиједи рад на свјетлу, конфротација са костимом и улазак у генералне пробе. Ту је наш рад завршен и сценографија, заједно са ликовима на сцени, почиње да живи.

Да ли је било захтјевно сценски оживјети “Арзамас”?

У мом домену рада на представи, било је захтјевно дефинисати однос према смрти и ставити лик смрти у одређени простор. Изазов је био ликовно разграничили простор смрти, нешто што је онострано и све-присутно, ограничено само у времену свог дјеловања са простором живота.

Који је дио у процесу стварања сценографије у представи “Арзамас” био најзанимљивији, а који најтежи?

Поред трагања за осјећањем простора који овај драмски текст тражи, најтежи али и једнако узбуђљив дио процеса су ми представљале прве глумачке пробе на сцени. То је дио у процесу стварања сценографије када сви остали а и ви сами почињете да испијујете тачност сценографског решења. Те пробе су дио процеса у коме се питате да ли је сценографија у складу са психологијом ликова, да ли подржава мизантропију, имате дилеме и питате се да ли вам је то што је на сцени уопште потребно. Најзанимљивији део процеса је био тај када је то све профункционисало.

Да ли се у раду стриктно држите романа или сте слободни да унесете и своје идеје?

Роман и драмски текст су полазиште и основа која нам пружа могућности различитог читања и сценског уобличавања. Један текст је носилац много идеја које нашим избором постају фокус даљег истраживања. Ја вјерујем да је и сам тај избор јединствен, личан и непоновљив док се даљим развојем оне надграђују и проширују. У мом случају, сценографија представља реакцију, она је израз мог читања и промишљања драмског текста. Као сценограф ја имам задатак да у складу са редитељским концептом дам рјешење потентног простора који омогућава да ти ликови постоје у свом драмском окружењу. Мислим да је концептуализација одређених проблема кроз простор у коме се ликови налазе и његовим ликовним и стилским уобличавањем, простор слободе кроз који ја уносим своје идеје.

Колико је у вашем раду битна комуникација са режисером?

Однос са режисером је од самог почетка процеса од изузетне важности. Мислим да је однос сценографије према представи, њена функционалност и успјешност огледало односа између режисера и сценографа. Свака међусобна размена је драгоценја, од импресија и асоцијација након читања текста, идеја, замисли, визуелних референци, скица, атмосфере и глумачких проба. Све наведено су средства комуникације помоћу којих боље упознајемо начин мишљења и рада, уметнички сензибилитет, израз и мотивацију за бављењем одређеним проблемима оног другог, што мислим да је нужно за међусобно разумевање и изградњу квалитетног и успешног уметничког односа. По мом мишљењу, једини интиман тренутак у процесу рада на представи представља прво читање текста. Све што слиједи након тога је заједнички чин стварања.

По чему је сценографија у Арзамасу посебна, по чему се издваја?

Свако читање је посебно јер је одраз ставова у одређеном тренутку. Моје је мишљење да се сваки израз одређених ставова и идеја, у овом случају је то у ликовно - просторном облику кроз сценограф, је посебан зато што је личан и ограничен у времену. Ова сценографија је посебна јер је израз мог личног доживљаја и промишљања проблема којима се комад бави у одређеном тренутку. Ја се надам да се сценографија у овом случају не издваја из представе већ да постоји као интегрални део једне целине и да у садејству са осталим елементима представе комуницира са публиком.

DRAMA O NEPOZNATOM I „ARZAMAS“

Piše: Srdjan Vukadinović

Ni predstavu „Arzamas“, u produkciji beogradskog Zvezdara teatra, publika nije mogla da vidi na pozornici XXXVII Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom, u srijedu 25. novembra 2020. godine. Producen ove predstave je obavijestio Direkciju Susreta, u petak, 20. novembra 2020. godine, da je jedna od protagonistica pozitivna na Covod 19. Tako da će ovu predstavu vjerna festivalska publika moći da vidi na snimku koji će biti emitovan na HIT televiziji, koja svakog dana od početka Susreta emituje snimak predstave koji je snimljen predhodne noći u sali Doma kulture ili snimak koji su dobili od producenata.

Često se o stvarima koje djeluju poznato i ne razmišlja puno. Računa se da su dobro znane sa svim svojim manama i prednostima. I nekako kao da se o tome i ne razmišlja dok ne dođe trenutak suočavanja sa njima, a onda se shvati da se nemoćno u sudaru sa istima. Da se zapravo koliko su se do juče činile poznatima u trenutku suočenja sa njima dobrano nepoznate. Da su složenica koju nije moguće razriješiti intuitivno ili kada iste nastupe na scenu životnosti da se stvara jednačina sa mnogo nepoznatih. Tada počinje da se javlja vjera o milosrdnjim „čudima“ nekih iracionalnosti.

Upravo o dva kraka nepoznatoga, koji toliko djeluju

poznato, sreći i smrti, govori predstava „Arzamas“ Zvezdara teatra iz Beograda, koja je nastala po tekstu i dramatizaciji Ivane Dimić, koja je inače za roman sa ovim naslovom dobila prestižnu NIN-ovu nagradu (2016).

Priča se bazira na vlastitom iskustvu autorice koja je svoju majku oboljelu od demencije čuvala gotovo dece-nju. Paralelno sa tim pisala je roman „Arzamas“. Sudar dvije krajnosti, sreće i smrti, su njena tema koja provejava čitavim tokom pozorišne predstave. Pri tome, pored majke i kćerke u scensku igru, koju veoma osmišljeno kreira rediteljica Ljiljana Todorović, se uključuje i treći lik – Smrt. I taj fenomen je neprestano prisutan u životu

svih ljudi. Čini se poznat, ali se nespremno dočekuje trenutak nastupa Smrti. Jer, neposredno prije nastupa smrti ili kada se uoči da se približava neminovno ljudi mu se „obraćaju“ sa vjerom da ipak neće doći, ali i sa ljubavlju i nadom.

Kao što se u trenutku predsmrtnog perioda, koji je još poznatiji, ljudi obraćaju sa dvije suprotnosti obično pozivajući nekakva milosrdna čuda, tako i Ivana Dimić u svom dramološkom kreiranju scenske stvarnosti suprostavlja sreću i smrt. Te dvije krajnjosti se sudaraju u predstavi Zvezdara teatra kroz svakodnevni život majke koja numitno odlazi i kćerke koja ostaje usamljena. Da li je u scenskoj radnji sreća to što su u svakodnevnom životu obije potpuno same, i to tako što majka ostaje veći dio dana kući sama, a kćerka svoju usamljenost iskazuje kroz ljubav prema majci? I u tako teškim trenucima rastajanja dvije osobe koje su vezane biološkim i pupčanim vrpčama ostaje jedan fenomen koji će pobijediti i smrt i sreću. A to je ljubav. Ona je temelj čovjekovog postojanja. Za mnoge razloge koje čovjek čini tokom svog života nalazi se opravdanje u ljubavi. Bez obzira jesu li ti događaji proizvodili i izazivli radost ili tugu, ushićenje ili potonuće. Ali, uvijek ljubav pobjeđuje sve svoje protivnike. Nastojanja protivnika ljubavi da je pobijedi su kratka i prolazna, a pobjede ljubavi su vječne. Tako i u predstavi ljubav u smrti majke će pobijediti. Majka neumitno odlazi, a kćerka igra tango sa istom tom Smrti. Ali, ljubav prevladjuje, jer je jača od smrti.

I u romanu i u predstavi autorice nastup smrti donosi sreću. Jer, oslobađa smrtnika usamljenosti. U tu svrhu je u scenski čin umetnuta i legenda o sićušnoj providnoj meduzi irukandži. To malo sićušno biće živi usamljeno u nepreglednim okeanskim dubinama, naseljenim bujnim biljnim i životinjskim svijetom. Toliko je usamljena da se i sama oplođuje. Njen ujed je smrtonosan za sva bića sa kojima dođe u dodir. Ali, prilikom dodira drugoga ona i sama ugine. U tom momentu i malu meduzu smrt spašava od usamljenosti.

Autorski tim ove predstave je donio na scenu dosta toga nepoznatog o fenomenu o kome se nije puno razmišljalo za života, i koji se stavljao pod tepih. Ono što se može vidjeti u glumački izvanrednoj predstavi je savršena teatarska mudrost. Ona se ne mora odnositi samo na likove u predstavi, već poziva na upozorenje i smirenje svakog čovjeka pred nastupom toga teškog čina kao što je smrt. Bez obzira koliko se lično vezano za onoga ko odlazi.

Prateći ovaj komad dobija se osjećaj za realnost. Jer, čovjek se puno osilio u svojim životnim i hedonističkim stanjima da je izgubio taj osećaj. Ne vidi na pravi način svijet i svoje mjesto u njemu. Čini mu se da sve može i da mu je sve dopušteno. Tako opijen sobom srila kroz život i vremenom upada u kandže usamljenosti. Rezigniran takvim stanjem i ne razmišlja o sreći, a kamoli kako se suočiti sa fenomenom smrti kada se približi. Međutim, bez obzira ko odlazi, a ko ostaje, treba svakim danom

otkrivati nepoznato. A kćerka u predstavi svakim danom kako bolest majke više i više uzima maha, otkriva ono nepoznato u produbljivanju svoje usamljenosti, a to je sreća. Ljubav i sreća su ključ rješena i enigme nepoznatog o mnogo čemu.

Rediteljsko umijeće i glumačke kreacije svojih protagonisti u predstavi „Arzamas“ su dočarale potrebni i čisti doživljaj shvatanja jednog fenomena, toliko poznatog na prvi pogled, a u suštini duboko nepoznatog. Posebno su scenski akcentovali sreću i ljubav kao nešto što ljudi spaja i što priču o smrti izdvaja. Naravno, kolorit priče o majki i kćerki je uvijek potkovan iskustvom koje svaki pojedinac nosi sa sobom, i u sebi. Čar predstave autorskog dvojca Dimić-Todorović je što je pokazao jednu od mogućih varijanti suočavanja sa nepoznatim.

Glumačku ekipu ove predstave čine: Branka Petrić (Majka), Nela Mihailović (Kćerka) i Milan Lane Gutović (Smrt).

SMEŠNOTUŽNA I TUŽNOSMEŠNA NADREALNA DRAMA

Razgovarala Danijela Regoje

Predstava „Arzamas“ rađena je po romanu i u dramatizaciji Ivane Dimić, a u Vašoj režiji. Priča je prožeta ličnim iskustvom autorke koja je dementnu majku čuvala više od devet godina, a paralelno sa tim pisala roman. Lično iskustvo je puno teže podijeliti sa publikom. Koliko je Vama s te strane ovo bilo teže, a i veća odgovornost?

Lična ispovest, u pravu ste, uvek je posebno delikatna za prevođenje na scenu. S druge strane, u korenu svakog autorskog dela jeste ispovest, ljudsko i životno iskustvo. Pri tome, negovanje, briga o ostareлом roditelju prisutna je, ili će biti, u toliko mnogo naših života, nas koji smo stvarali predstavu, ali i u životu gotovo svakoga u našoj publici, da tema postaje apsolutno UNIVERZALNA. U prilog tome idu, na primer, i imena likova koja su tipska, a ne lična... Ta univerzalnost i sveprisutnost teme - od kad je sveta i veka, obavezivale su nas na suštu istinitost i apsolutnu iskrenost.

Autorica kaže da je ovo roman o sreći i smrti koje se sudaraju kroz svakodnevni život majke koja odlazi i čerke koja ostaje. Kako bi ste Vi okarakterisali ovu predstavu?

Moj doživljaj priče, koji sam podelila sa glumcima i saradnicima, bio je pod jarkom impresijom utiska o ZAVODLJIVOSTI Smrti.

Možemo li reći da je, ipak, osnovna nit ove predstave ljubav? Da je na početku i na kraju svega ljubav?

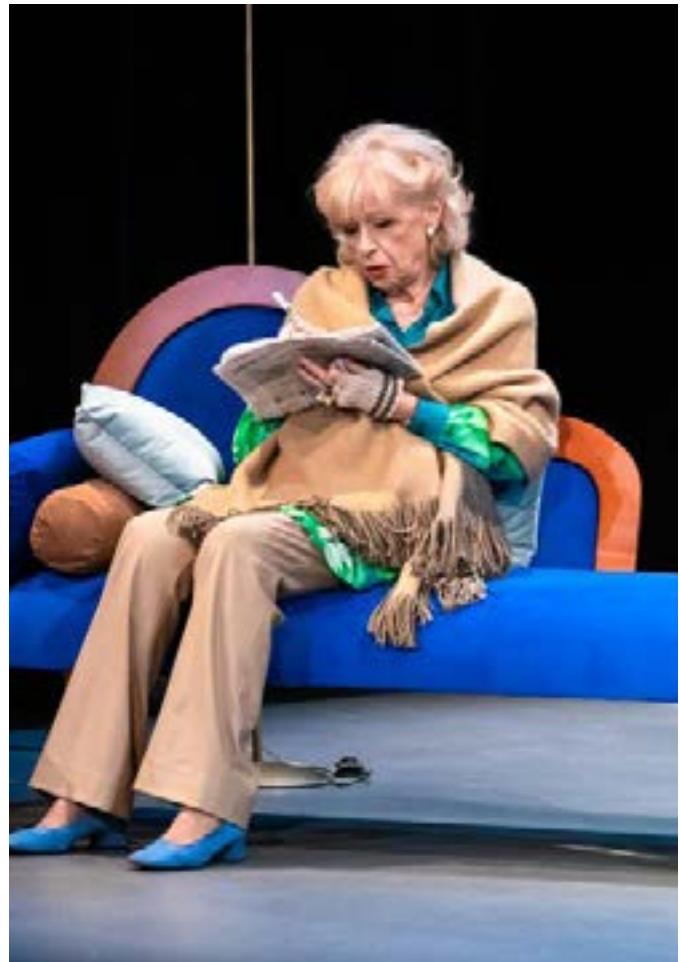
Apsolutno. Ljubav je jedina koja može da se suprotstavi Smrti. Ljubav je ta koja stupa nasuprot Smrti ravноправno, dostoјno, a ponekad nadmoćno.

U dramatuzaciji pojavljuje se i lik Smrti... zbog čega ste se odlučili za taj karakter?

Karakter Smrti bio je, i ostao, najveći izazov, intrig, TAJNA. A u našoj predstavi posebno nas je nosila provokacija te zavodljive Smrti...

Ulogom Smrti nije li ovaj komad, bez obzira na priču koja je naša, svakodnevna i rekli bi univerzalna, dobio i dozu nadrealnog?

Sasvim tačno ste okarakterisali predstavu: naša, univerzalna svakodnevica u nadrealnom ruhu. To nadrealno, kosmičko ruho je posebna atrakcija ove predstave. Žao mi je što ovom prilikom nećete gledati in vivo (uživo, op. aut.), kako se pozorište mora gledati, jer to ruho nije dovoljno vidljivo ni dovoljno jarko na snimku. Ali, vis maior (viša sila, op.aut.), tu trenutno ništa ne možemo učiniti...

„Arzamas“ je ovjenčan NIN-ovom nagradom za roman 2016. godine. Ovo je prva adaptacija ove priče za dramsko izvođenje, dakle, praizvedba. Predstava je premijerno izvedena krajem prošle godine. Kakav odjek je do sada imala kod publike?

Predstava je igrana do sada, tokom samo dva i po meseca pre Covida 19, samo deset puta!... Publika ju je doživela duboko emotivno i bila vrlo potresena, uz poneki osmeh i smeh koji veštoto izmamljuje - Smrt!

Kako bi žanrovske okarakterisali ovaj komad, kao dramu ili?

Smešnotužna i tužnosmešna nadrealna drama, da. Na kraju želim samo reći, pozdravite mi stvaraoca i publiku, i sav narod voljenog Brčkog!

Kako prihvati spoj Erosa i Tanosa?

Piše: Alma Kajević

Ovogodišnji Susreti pozorišta u Brčkom održavaju se u čudnim okolnostima, protkanim strahom od virusa Corona i isprepleteni različitim epidemiološkim mjerama. Unatoč tome, tradicija održavanja Festivala u Gradu teatra nije prekinuta, a Brčko je i ove godine podiglo zavjesu za zvučne predstave iz zemlje i regionala. Sedme festivalske večeri na programu je bila predstava "Arzamas", beogradskog Zvezdara teatra. Arzamas je napisala Ivana Dimić, te dramaturški i obradila, a reditelj predstave je Ljiljana Todorović.

"Arzamas" je na scenu donijela sjajna glumačka trojka: Branka Petrić, Nela Mihailović i Milan Lane Gutović. Ova glumačka ekipa je kroz obilje smiješno-tužnih scena ispričala priču o odnosu roditelja i djeteta, tačnije majke i kćerke, kada se život roditelja neizbjegno bliži kraju i kada je vrijeme za posljednji rastanak. Smrt u predstavi igra fantastični Lane Gutović, čija uloga treba napraviti vezu između predstave i publike, tim više što svako iz publike može, na osnovu nekog ličnog iskustva, biti mjeđu sudac u ovakvim situacijama.

Ljiljana Todorović je u Riječi reditelja na zvaničnom portalu Zvezdara teatra napisala: Smiješnotužna i tuž-

nosmiješna priča o tri samoće: o samoći ostarjelog roditelja, o osami odraslog djeteta koje se o tom svom roditelju brine i o njihovom sudaru sa usamljenošću smrti, da, smrti od koje svi okreću glavu i u panici od nje bježe... O ljubavi jedne Majke, jedne Čerke i, jedne jedine – Smrti. Je li moguće i, ako jeste, kako prihvati spoj Erosa i Tanatosa? Suživot života i smrti? Može li se zamisliti ljubavna kohabitacija između njih? Na kraju krajeva, može li Smrt, kojoj poslovčno pripadaju uglavnom naj-grozmorniji epiteti, može li ona, kroz svoju potrebu za ljubavlju, dakle – može li Smrt biti (i) SMEŠNA? Kad priču osvijetlimo iz drugog ugla, vidimo: sudsaraju se ži-

vot, savršeno poznat i smrt, apsolutno nepoznata. Naime, životna situacija u koju nas priča uvlači skoro da je prozačna, svima nama je savršeno poznata... Svakoga je neka majka rodila, svako je nečije dijete. Isto tako, mnoga od te djece već imaju, ili će imati, vlastitu djecu.

Svako ima majku, a mnoge od njihovih čerki takođe su i same postale majke, ili će postati. Ipak! Iako satkana od poznatog, bliskog i prepoznatljivog životnog materijala – opet je svakome od nas životna situacija GUBITKA roditelja nova, nepoznata, užasavajuća; za nju nikada niko nije spremna. Toliko novog i nepoznatog – u poznatom! A nasuprot tome – beskrajno mnogo nepoznatog, neznanog i nedokučivog u kraljici tajni, kakva je smrt. Jer smrt je tajna, a ne zagonetka. Pa dobro, može li ljubav pobijediti smrt? I uz to obje spasti od samoće? Ima li smrt dostoјnjeg protivnika od ljubavi? „Sreća i smrt – eto to je arzamaski užas“, podsjeća Ivana Dimić... Umijemo li mi, smijemo li, možemo li ikako – i kako – da prihvativmo smrt kao sastavni dio života? Ima li među nama i onih zaljubljenih u smrt? E, u našoj priči ima jedna... irukandži. Ne vrijedi. Izdaju me riječi. Morate pogledati predstavu.

Na istom mjestu, u Riječi pisca, Ivana Dimić kaže: Ar-

zamas je roman o sreći i smrti koje se sudaraju kroz svakodnevni život majke koja odlazi i čerke koja ostaje. Za potrebe dramske radnje u adaptaciju romana uveden je lik Smrti kao svemoćnog impresarija koji direktno utiče na događaje. Smrt će odnijeti majku igrajući tango sa čerkom, ali ljubav će prevladati, jer je ljubav jača od smrti. Predstava Zvezdara teatra je stvaralački čin koji se rađa iz darova nezavisnih od pisca. Tako meni preostaje da predstavu dočekam sa povjerenjem, strepnjom i ljubavlju i da joj poželim kvalitetan susret sa publikom i dug sceniski vijek.

Premijera predstave održana je 24.12.2019. godine, a osamdeset minuta premijernog izvođenja je praćeno aplauzom publike. Od tada, „Arzamas“ je predstava za koju se traži karta više.

Nažalost, mi u Brčkom nismo imali priliku uživo osjetiti glumački žar na sceni, a i glumci su bili uskraćeni za iskrenu reakciju i gromoglasan aplauz, kojim brčanska publika itekako dobro zna nagraditi kada osjeti kvalitet predstave, prepoznajući i humor i tugu izvedene iz svakodnevnog života i konstantne borbe za preživljavanje.

Ljubav nas čini slobodnim, bez ljubavi nismo živi

Razgovarala: **Andelka Đurić**

Veoma duga glumačka karijera i mnoga priznanja, kao i nagrade su iza nje, ali kako ističe, ima još mnogo toga da pokloni tom poslu. Kratko i jasno, dovoljno je reći Danijela Nela Mihailović. Sedme večeri Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom u fokusu je predstava pod nazivom „Arzamas“ u izvođenju glumačke postave Zvezdara teatar Beograd. Iskoristili smo priliku da sa pozorišnom, televizijskom i filmskom glumicom Nelom Mihailović kratko porazgovaramo o ulozi – kćerke, koju igra u tom pozorišnom komadu, a mi se nadamo da ćemo je opet gledati u nekoj seriji koju potpisuje režiser Zdravko Šotra.

Da li biste mogli sa nama podjeliti Vašu ulogu kćerke u predstavi pod nazivom "Arzamas"... Sa čim se suočava, kroz šta prolazi i do kakvih saznanja je došla?

Citava predstava ARZAMAS satkana je od nadigravanja između Majke i Čerke, između ljubavi i mržnje, sreće i tuge, smeha i suza, nade i očajanja, zapravo između života i smrti. U toj igri moja Čerka je buntovnica, rekla bih sa razlogom, jer se čitav komad dešava u vrlo delikatnom trenutku približavanja smrti i suočavanja sa činjenicom da je gubitak neminovan.

Kakav je odnos majke i kćerke u predstavi? Pošto je njena majka oboljela od demencije? Kako se kćerka nosi sa tim i činjenicom mogućeg gubitka roditelja?

Odnos Majke i Čerke je buran, često iscrpljujući u verbalnom nadigravanju, protkan strahom i užasom od smrti koja kuca na vrata, ponekad grub, ponekad nežan, prepun svađa, ali i duhovitosti, kojoj su obe sklone. U

osnovi ovog naizgled komplikovanog odnosa je nadasve ogromna ljubav, i baš ta ljubav se suprostavlja smrti, kao jedini ravnopravni protivnik.

Iza Vas je 27 godina glumačke karijere. Kakav to osjećaj u Vama budi? Voljeli bismo da podjelite sa nama te emocije?

Pre svega budi svest da više nisam mлада, ili još konkretnije da sam omotorila. Ali sa druge strane, budi u meni zadovoljstvo što trajem, što se nisam umorila i što mislim da još mnogo toga imam da dam.

Po Vašem mišljenju, da li je ljubav toliko moćna sila i da li je zaista jača od svega?

Ljubav je magično osećanje, koje nas pokreće u životu, gura nas napred, daje nam snage da izdržimo sve... Ljubav nas čini slobodnim, bez ljubavi nismo živi...

Dobitnica ste mnogobrojnih nagrada, koju biste izdvojili i zašto?

Ako baš moram da izdvojam jednu, onda je to nagrada "Raša Plaović", za najbolje glumačko ostvarenja na svim beogradskim scenama u jednoj sezoni. Značaj i veličinu ove nagrade čini ime, koje ta nagrada nosi, kao imena svih predhodnih dobitnika ove nagrade. Čast mi je da sam u takvom društvu.

I za kraj, kako ste?

Hvala na pitanju, dobro sam! Nadam se da će sve ovo što nam se svima dešava brzo proći i da ćemo se uskoro sretati u zdravlju, uživajući u nekim novim pozorišnim čarolijama.

JA IGRAM ZAVODLJIVU SMRT

Razgovarala Miljana Đurđević

Ako ne saznaš za života šta je razlog tvoga postojanja,
smrt neminovno postaje smešna

O zadatku uloge, Gutović kaže:

Zadatak ove uloge je da napravim vezu između publike i onoga što ćete videti na sceni, da objasnim vezu između smrti same i vas kao gledalaca. Sva ta objašnjenja su naravno nepotpuna i upotpune se tek onda kada umremo, ali ova površna saznanja koja imamo mi, obični ljudi ili pozorišni stvaraoci, to smo upisali u ovih nekoliko strana teksta koje ja igram.

U predstavi Arzamas, rađenoj po romanu Ivane Di-mić igrate lik Smrti. Tu se sudeaju savršeno poznati život i apsolutno nepoznata smrt. Postoji li neka vrsta suživota i smrti?

Naravno da postoji. Ustvari ja i ne igram smrt, nego samo deo života, a smrt нико nije niti video, niti igrao.

Može li smrt biti i smiješna?

Zavisi od koncepta života. Ako ne saznaš za života šta je razlog tvoga postojanja, smrt neminovno postaje smešna.

Beskrnjno mnogo nepoznatog i nedokučivog je u kraljici tajni, kakva je smrt. Koliko Vi svojom ulogom

razotkrivate tu tajnovitost?

Ništa ne otkrivam. Sve što kažem svako zna ali mu je samo teško to da izgovori. Da li se smrt može shvatiti i kao sastavni dio života? U romanu i u predstavi to baš tako izgleda. To i nije neki događaj u suštini... Samo čin koji se svakog dana posle odigrane predstave dogodi u pozorištu; zavesa se spusti.

Arzamas je roman o ljubavi, sreći i smrti koje se sudeaju kroz svakodnevni život. Pa dobro, može li ljubav pobijediti smrt?

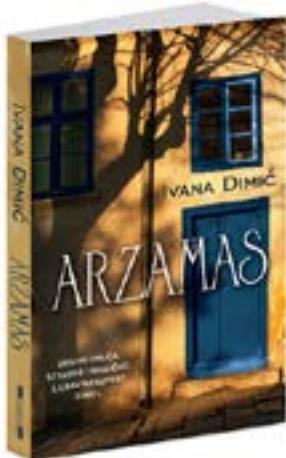
Smrt nema razloga pobedjavati jer predstavlja suštinu svih tvojih napora da i posle tog važnog događaja budeš prisutan. To prisustvo ljudu zovu besmrtnost. Za to vredi živeti, ali toga nema ako ne umreš.

Jednom ste rekli da je glumac onoliko dobar koliko dobro izgovara tuđe riječi. Da li je teško dobro izgovarati riječi koje pripadaju Smrti?

Ne znam da li mi je teško ali uživam dok govorim ovo što i ja i publika dobro znamo, ali se plašimo da to izgovorimo ili čujemo.

Sreća i smrt – eto to je ‘arzamaski užas’

Piše: Almir Zalihić

Običan čovjek sa svojom naizgled banalnom svakodnevicom i svojim, naizgled, nebitnim životom, postao je epicentar književnog univerzuma. Savremena književnost odavno nije poprište velikih događaja, izuzetnih sudbina i ličnosti sa kojima ne možemo da se identificiramo. Suvremeni pisci su shvatili da se veliki ratovi ne vode na velikim bojištima, već da se zapravo ti, najveći ratovi čovječanstva, vode u malom čovjeku i njegovom sićušnom životu na marginama povijesti, globalne politike i tržišta kapitala.

Jedna od takvih knjiga koja kroz isječke svakodnevice, realno i magično, san i javu, stvarnost i onostrano, pokreće univerzalna pitanja čovječanstva je Arzamas Ivane Dimić.

U ovom romanu autorica prati odnos majke, u poodma klim godinama i oboljele od demencije, i kćeri koja vođena ljubavlju brine o njoj, koliko god to u nekim trenucima djelovalo naporno i teško. Sva složenost njihovog odnosa data je kroz dijalog majke i kćeri, kroz obične, svakodnevne razgovore, sitne prepirke i nesuglasice. Dijalog vode kratkim jednostavnim rečenicama koje svojom površinom iskazuju svu težinu borbe sa bolesku, sa gubljenjem voljene osobe, ali koje svojom dužinom, onim što je njima neizrečeno, pokazuju veličanstvenu snagu ljubavi. Roman je neobično konstruiran, tako da se odupire jednostavnom kategoriziranju. Dramskim sekvencama prethode prozni dijelovi, koji nam na određeni način otkrivaju u kom ključu bismo trebali da razumijemo dijalog koji im slijedi. Prozni dijelovi bave se metafizičkim preokupacijama, naizgled otgnutim od svakodnevice, ali opet, tako duboko povezani sa njom. U njima se, bilo kroz razmišljaj o sopstvenom životu, bilo kroz neke događaje i ideje iz života velikih ljudi, pokreću univerzalna pitanja o čovjeku, o predodređenosti njegove sudbine, o sreći i zadovoljstvu u životu, o suočavanju sa smrću i o snazi ljubavi.

Upravo su te dvije teme, suprotne ali neodvojive, smrt i ljubav, vodeće niti ovog djela. Glavna junakinja suočana sa gubitkom majke, počinje da razmišlja o svojoj smrti. Doživljaj tude smrti, smrti Drugog, bez obzira na težinu i dubinu osjećaja tuge, bola i praznine, izaziva spoznaju da je jedno bol zbog smrti bližnjeg, a drugo je svoja smrt. Doživljaj smrti bližnjeg je spoznaja smrti kao objektivnog događaja, smrt je izvanjska činjenica, nije samo iskustvo smrti, ma koliko bilo bolno i teško. Dakle, sam fenomen smrti, smrt kao takvu, smrt po sebi, nije moguće spoznati ni znanstvenom ni emotivno duhovnom spoznajom. Upravo zato blizina smrti navodi nas na to da samjerimo šta je zapravo bilo važno u životu, da li smo i koliko bili zadovoljni sobom i svojim odlukama i u vezi sa tim da li ćemo taj posljednji smiraj dočekati ispunjena srca ili ćemo u njega otići nedorečeni i nedovršeni. A čovjek je uvijek nedorečen i nedovršen, samo je pitanje koliko će i na kakav način to spoznati. U romanu se smrt i umiranje ne promatraljuju kao jednostavne biološke činjenice, nego kao izvorni emocionalni problemi, prvenstveno etički i ontologiski.

Preispitujući različite varijante moguće je distingvirovati dva različita pristupa smrti: smrt u napetosti spram zdravlja i smrt kao egzistencijalna familijariziranost s Bogom, koja se očituje u izvjesnom trajanju odvremenovane egzistencije kao ljubavi za one ostajuće u vremenu, kao i u mogućem bolu nepreboli osobe prepustene nemogućnosti kognitivnog prodora u smrt. Zato je ljubav jedini dostojan protivnik smrti. Smrt sama po sebi, na ljudskom nivou, nema ni značaj ni težinu ukoliko u nju nije inkorporirana ljubav, a ljubav je dovoljno snažna da opstane i onda kada smrt nastupi.

Taj vječno prisutni, više neposredno življeni nego reflektirani, zdravorazumski ili, kako bi fenomenolozi rekli, prirodnoinaivni stav najčešće je bio i ostao, ne samo zbog svoje simpatične demokritsko-epikurovske misaone jednostavnosti, nego ponajprije lakog uljuljivanja u samodopadljivu samorazumljivost i samozadovoljnju prihvatljivost svega što jest i kako jest, najobziljnija barijera misaonom izazovu kako umiranja, tako i ljubavi. U suvremenoj percepciji tu barijeru susrećemo u sporom ili nikakvom prihvatanju novog-starog holističkog pristupa temeljnim pitanjima života i smrti, uprkos smrtonosno prijetećeg progresivnog narušavanja one ravnoteže geosolarnih sila u kojima se stvaraju ovi zemljani oblici života, uključujući nas, dvonožne sisavce koji možemo misliti i slobodno htjeti. Između ostalog, i zato Arzamas Ivane Dimić na jedan nesvakidašnji, naizgled jednostavan način predstavlja, hodanje po užetu spletenom od ljubavi i smrti. Ili, kako bi sama autorka objasnila riječima Viktora Školovskog: „Sreća i smrt – eto to je ‘arzamaski užas’“.

SVE PREDSTAVE I OVE GODINE KORESPONDIRAJU SA AKTUELNIM DRUŠTVENIM TRENUTKOM

Razgovarao Suvad Alagić

Običan čovjek sa svojom naizgled banalnom svakodnevicom i svojim, naizgled, nebitnim životom, postao je epicentar književnog univerzuma. Savremena književnost odavno nije poprište velikih događaja, izuzetnih sudbina i ličnosti sa kojima ne možemo da se identificiramo. Suvremeni pisci su shvatili da se veliki ratovi ne vode na velikim bojištima, već da se zapravo ti, najveći ratovi čovječanstva, vode u malom čovjeku i njegovom srušnom životu na marginama povijesti, globalne politike i tržišta kapitala.

Jedna od takvih knjiga koja kroz isječke svakodnevice, realno i magično, san i javu, stvarnost i onostrano, pokreće univerzalna pitanja čovječanstva je Arzamas Ivane Dimić.

U ovom romanu autorica prati odnos majke, u poodma klim godinama i oboljele od demencije, i kćeri koja vođena ljubavlju brine o njoj, koliko god to u nekim trenucima djelovalo naporno i teško. Sva složenost njihovog odnosa data je kroz dijalog majke i kćeri, kroz obične, svakodnevne razgovore, sitne prepirke i nesuglasice. Dijalog vode kratkim jednostavnim rečenicama koje svojom površinom iskazuju svu težinu borbe sa bolescu, sa gubljenjem voljene osobe, ali koje svojom dubinom, onim što je njima neizrečeno, pokazuju veličanstvenu snagu ljubavi. Roman je neobično konstruiran, tako da se odupire jednostavnom kategoriziranju. Dramskim sekvencama prethode prozni dijelovi, koji nam na određeni način otkrivaju u kom ključu bismo trebali da razumijemo dijalog koji im slijedi. Prozni dijelovi bave se metafizičkim preokupacijama, naizgled otregnuti od svakodnevice, ali opet, tako duboko povezani sa njom. U njima se, bilo kroz razmišljanja o sopstvenom životu, bilo kroz neke događaje i ideje iz života velikih ljudi, pokreću univerzalna pitanja o čovjeku, o predodređenosti njegove sudbine, o sreći i zadovoljstvu u životu, o suočavanju sa

smrću i o snazi ljubavi.

Upravo su te dvije teme, suprotne ali neodvojive, smrt i ljubav, vodeće niti ovog djela. Glavna junakinja suočana sa gubitkom majke, počinje da razmišlja o svojoj smrti. Doživljaj tuđe smrti, smrti Drugog, bez obzira na težinu i dubinu osjećaja tuge, bola i praznine, izaziva spoznaju da je jedno bol zbog smrti bližnjeg, a drugo je svoja smrt. Doživljaj smrti bližnjeg je spoznaja smrti kao objektivnog događaja, smrt je izvanska činjenica, nije samo iskustvo smrti, ma koliko bilo bolno i teško. Dakle, sam fenomen smrti, smrt kao takvu, smrt po sebi, nije moguće spoznati ni znanstvenom ni emotivno duhovnom spoznajom. Upravo zato blizina smrti navodi nas na to da samjerimo šta je zapravo bilo važno u životu, da li smo i koliko bili zadovoljni sobom i svojim odlukama i u vezi sa tim da li ćemo taj posljednji smiraj dočekati ispunjena srca ili ćemo u njega otići nedorečeni i nedovršeni. A čovjek je uvijek nedorečen i nedovršen, samo je pitanje koliko će i na kakav način to spoznati. U romanu se smrt i umiranje ne promatralju kao jednostavne biološke činjenice, nego kao izvorni emocionalni problemi, prvenstveno etički i ontologiski.

Preispitujući različite varijante moguće je distingviroti dva različita pristupa smrti: smrt u napetosti spram zdravlja i smrt kao egzistencijalna familijariziranost s Bogom, koja se očituje u izvjesnom trajanju odvremenovane egzistencije kao ljubavi za one ostajuće u vremenu, kao i u mogućem bolu nepreboli osobe prepustene nemogućnosti kognitivnog prodora u smrt. Zato je ljubav jedini dostojan protivnik smrti. Smrt sama po sebi, na ljudskom nivou, nema ni značaj ni težinu ukoliko u nju nije inkorporirana ljubav, a ljubav je dovoljno snažna da opstane i onda kada smrt nastupi.

Taj vječno prisutni, više neposredno življeni nego reflektirani, zdravorazumski ili, kako bi fenomenolozi rekli, prirodnoinavni stav najčešće je bio i ostao, ne samo zbog svoje simpatične demokritsko-epikurovske misaone jednostavnosti, nego ponajprije lahkog uljuljivanja u samodopadljivu samorazumljivost i samozadovoljnu prihvatljivost svega što jest i kako jest, najozbiljnija barijera misaonom izazovu kako umiranja, tako i ljubavi. U suvremenoj percepciji tu barijeru susrećemo u sporom ili nikakvom prihvatanju novog-starog holističkog pristupa temeljnim pitanjima života i smrti, uprkos smrtonosno prijetećeg progresivnog narušavanja one ravnoteže geosolarnih sila u kojima se stvaraju ovi zemljani oblici života, uključujući nas, dvonožne sisavce koji možemo misliti i slobodno htjeti. Između ostalog, i zato Arzamas Ivane Dimić na jedan nesvakidašnji, naizgled jednostavan način predstavlja, hodanje po užetu spletenom od ljubavi i smrti. Ili, kako bi sama autorka objasnila riječima Viktora Školovskog: „Sreća i smrt – eto to je ‘arzamaski užas’“.

Kostimi su “nova koža” glumaca

Razgovarala Sanita Jerković Ibrahimović

Kostimograf ste u ovoj predstavi, jednoj od mnogo-brojnih na kojima ste radili. Neobično djelo, čak ima i lik Smrti. Gdje ste pronašli inspiraciju?

Nekada je već na samom početku rada na predstavi, posle razgovora sa rediteljem, jasan put kojim idete dok gradite likove i postavljate kostimografski koncept. A nekada, kao što je ovde bio slučaj, u timskom radu reditelj-glumac-kostimograf do idejnog rešenja kostima se došlo posle dugih analiza, preispitivanja, razgovora. Prebih rekla da sam za lik Smrti bila vođena logičkim razmišljanjem, dedukcijom, nego nekom konkretnom likovnom inspiracijom.

Da li su glumci zahtjevni po pitanju kostima koje treba da nose na sceni?

To je zaista individualno i zavisi od glumice ili glumca sa kojim sarađujem. Pošto već dugi niz godina radim ovaj posao izgradila sam poverenje kod većine glumaca i mogu da kažem da nemam problema u komunikaciji sa njima, što ne znači da se bezuslovno prihvata sve što zamislim. Rad na bilo kojoj predstavi je konstantni “work in progress” pa je potrebno sačuvati fleksibilnost i prilagoditi se nekim novonastalim idejama. U svakom projektu, pre ulaska u radionice, razgovaram i obrazlžem glumcima kostime koje sam kreirala za likove koje interpretiraju. Kostimi su njihova “nova koža” i oni bi trebalo da ih sa radošću nose i da se zaista stope sa njima.

Može li se reći da je neki kostim preskup? Ustvari koja je razlika između svakodnevnog odijela i pozorišnog kostima?

Za mene je kostim preskup samo ako nije adekvatan onome što bi trebalo da predstavlja, a to znači da ili nije dobro idejno postavljen ili nije dobro urađen. U tom slučaju “pare su bačene”. Svakako da postoji razlika u novcu koji je potreban za realizaciju savremenog kostima, na primer jedne haljine, i kostima koji predstavljaju neki istorijski kostimografski period, gde su elementi kostima kotarica, korset, raznorazni ukrasi i nebrojeni metri raznovrsnih tkanina, traka, čipke. Takođe cena varira i zavisi od vrste materijala od kojih pravite kostim, zatim vrste obuće, potrebe za modnim detaljima, zanatskim uslugama itd.

Da li ste oblačili i svog supruga za neku predstavu, glumca Zorana Cvijanovića?

Jesam, sarađivala sam ili kako vi kažete “oblačila” Zorana u više različitih projekata.

Više puta ste nagrađivani za svoje kostime. Koliko Vam nagrade znače i ima li neka najdraža, odnosno neki kostim koji Vam je najdraži?

Kada smo mlađi nagrade nam daju veter u leđa i snažan podstrek. Svaki mlađi umetnik je nesiguran, a dobijene nagrade potvrđuju da je njegov rad primećen i priznat. Međutim, vrlo brzo shvatite da se ništa toliko bitno neće promeniti u vašoj karijeri, izuzev većeg budžeta koji dobijate za realizaciju kostima i da je zapravo najveća radost koju imate kao umetnik-kostimograf dugačak, veliki aplauz posle predstava u kojima ste bili deo autorskog tima. Pa ipak, i danas posle dugogodišnjeg prisustva na umetničkoj sceni i velikog broja nagrada, nisam “imuna” na njih. Obraduju me, potapšu po ramenu... Bilo bi mi zaista teško da izdvojam jedan najdraži kostim, uglavnom svoje kostime gledam kao na neodvojivu celinu vizuelnog identiteta predstava. Neke predstave su mi svakako draže, ali to je moja mala tajna.

Jednom ste izjavili da je kostim Vaš potpis, pojasnite?

Srećna sam što sam izabrala da radim posao koji volim. Mislim da sa istim žarom radim sada kao i posle završenih studija, doduše sa malo manje nerviranja. Bavljenje kostimografijom u mom slučaju sa sobom ne nosi medijsku pažnju, moje profesionalno postojanje se ogleda kroz kostime koje pravim. Zato je kostim moj potpis.

Antologija južnoslovenske drame pozorišnih/kazališnih Susreta

Piše: Dejan Jovičić

Kulturološki značaj ovogodišnjih susreta, u okviru pratećeg programa, pečatiralo je predstavljanje Antologije južnoslovenske drame Susreta pozorišta/kazališta Brčko distrikta BiH, kao svojevrstan nastavak prošlogodišnje Antologije bosanskohercegovačke drame.

Učetvorotomnoj Antologiji, zastupljeni su prvonagrađeni tekstovi od početka Susreta, 1971. godine do dekonstruktivne 1991. godine.

Nemjerljivu vrijednost Susretima pozorišta u Brčkom i specifičnost izražajnih festivalskih obilježja daje domaća drama, napisana jezicima kojim govore konstitutivni narodi u Bosni i Hercegovini. Njegovanje izdavačke djelatnosti, kao raritet u svijetu Festivala, karakteristika je Susreta u gradu na Savi. Mnogo je monografija i knjiga publicirano nakon obnavljanja Susreta 2002. godine.

Time je, prema riječima direktora Festivala Jakova Amidžića, kulturološki značaj podignut na znatno viši

nivo. U Antologiji je zastupljeno 16 autora, u svakom dijelu po četiri. U njoj se nalazi i nekoliko „evergreen“ dramskih teksta.

U prvi tom Antologije južnoslovenske drame uvršteni su tekstovi „Hodža Strah“ (Derviš Sušić), „Omer-paša Latas“ (Duško Andrić) i „Nije čovjek ko ne umre“ (Veljo Stojanović), autora koji su životno i profesionalno vezani za bosanskohercegovačko društvo.

U drugom tomu Antologije zastupljeni su tekstovi „Generalijum“ (Alija Isaković), „Lepa Vida“ (Rudi Šeligo), „Hrvatski Faust“ (Slobodan Šnajder) i „Putujuće pozoripite Šopalović“ (Ljubo Simović).

Treći tom čine drame „Neprijatno interesovanje“ (Miodrag Žalica), „Balkanski špijun“ (Dušan Kovačević) i „Anera“ (Ivo Brešan).

U četvrtom tomu, nalaze se dvije drame Dušana Kovačevića, „Profesionalac“ i „Klaustrofobična komedija“, te „Mrešćenje šarana“ (Aca Popović) i „Bašeskija, san o Sarajevu“ Darka Lukića.

Razvojna linija prikazuje prvobitnu dominantnost bosanskohercegovačke drame, nakon čega se to disperzira na južnoslovenski dramski prostor.

Uprkos mnogim iskušenjima sa kojima se Susreti suočavaju, manifestacija nastavlja kontinuitet i kvalitativni rast. Antologije koje su do sada urađene predstavljaju blistavi biser u našem izdavaštvu.

Милован Витезовић

АФОРИЗМИ О ШЕКСПИРУ

Наслов и избор Предраг НЕШОВИЋ

Редитељ глумцу: „Ухвати се за своју лобању и ис-
треси!”

* * *

Ако је Хамлетов стриц убио Хамлетовог оца, он га
је одмах прогласио за бесмртника!

* * *

Постојећи систем краљевине Данске Хамлет руши
позориштем!

* * *
Лакше је било стварном краљу Магбету, јер њега
није Шекспир написао!

* * *
Кад видим како Италијани играју Шекспира, помис-
лим на сижее које је Шекспир узео од Бокача!

KRAJ

BRČKO | **БРЧКО**
GRAD | **ГРАД**
ТЕАТРА | **ТЕАТРА**